

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
«ΜΕΤΑΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΧΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΣΥΝΕΧΕΙΕΣ. ΤΑ ΝΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ ΩΣ ΑΣΤΙΚΟΣ ΠΥΚΝΩΤΗΣ»

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΤΖΟΜΠΑΝΑΚΗΣ ΑΛΕΞΙΟΣ

ΜΕΛΗ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ: ΜΑΛΛΟΥΧΟΥ-ΤΟΥΦΑΝΟ ΦΑΝΗ
ΟΥΓΓΡΙΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΦΟΙΤΗΤΕΣ: ΚΑΡΑΔΗΜΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
ΛΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2015

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Παλιά πόλη Χανίων

Η Παλιά Πόλη συνιστά τμήμα της πόλης των Χανίων και έναν αυτοτελή οικισμό με ευδιάκριτα όρια.τα. Συνιστά Τείχη και το Ενετικό λιμάνι. Διατελεί εξέχουσας σημασίας πολιτιστική κληρονομιά, η μοναδικότητα της οποίας ενυπιάζεται στη διαχρονικότητα της ανθρώπινης παρουσίας και στο λεγόμενο παλιόπρωτο, την παλαιά των αρχιτεκτονικών τύπων που απεικονίζουν σημαντικές περιόδους της ανθρώπινης ιστορίας.

Καταγόμενα στοιχεία

- Συνεχιά
- Συνεχιά υπόλοιπα και λαϊκά κτίρια
- Συνεχιά λαϊκά και νεοκλασικά

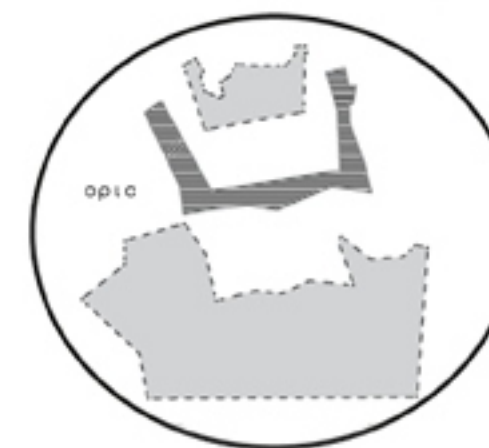
Βασικές περιοχές παλιάς πόλης

1. Ενετικό λιμάνι και κέντρο
2. Ενετικό λιμάνι και κέντρο
3. Ενετικό λιμάνι και κέντρο

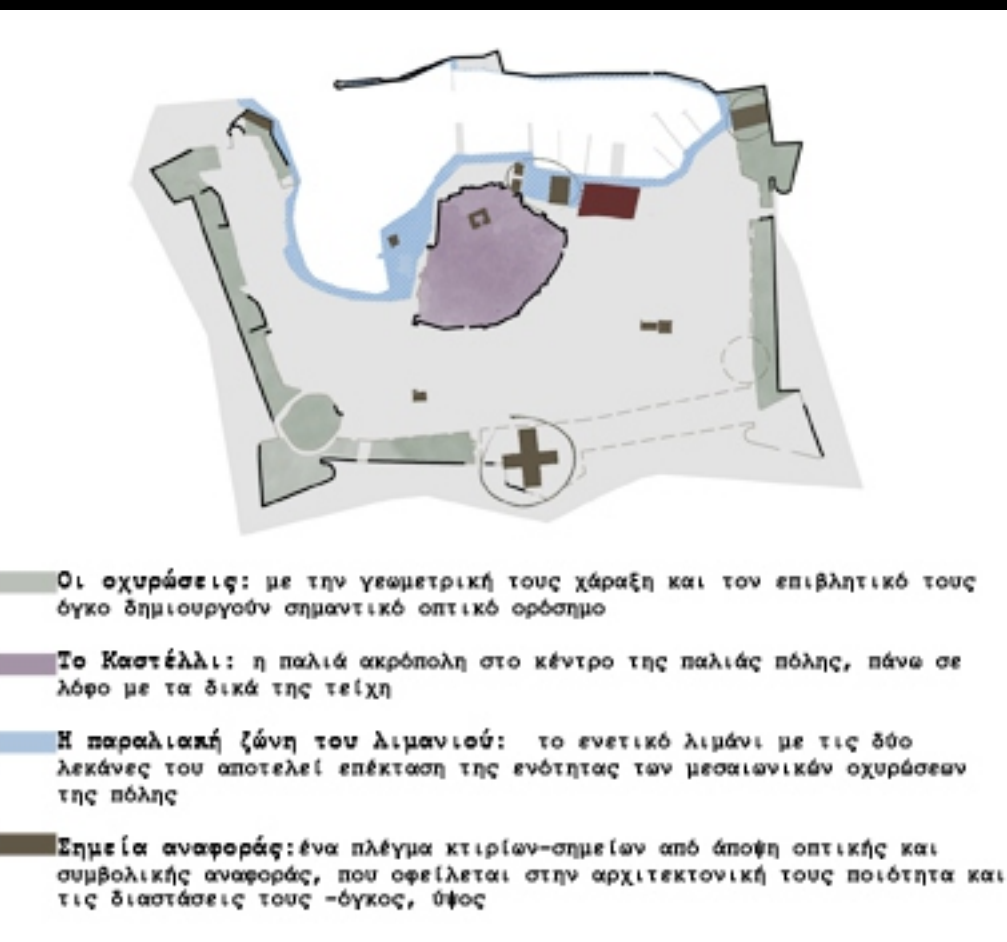

Ενετικό τείχος

Ενετικό τείχος
Ενετικό τείχος
Ενετικό τείχος

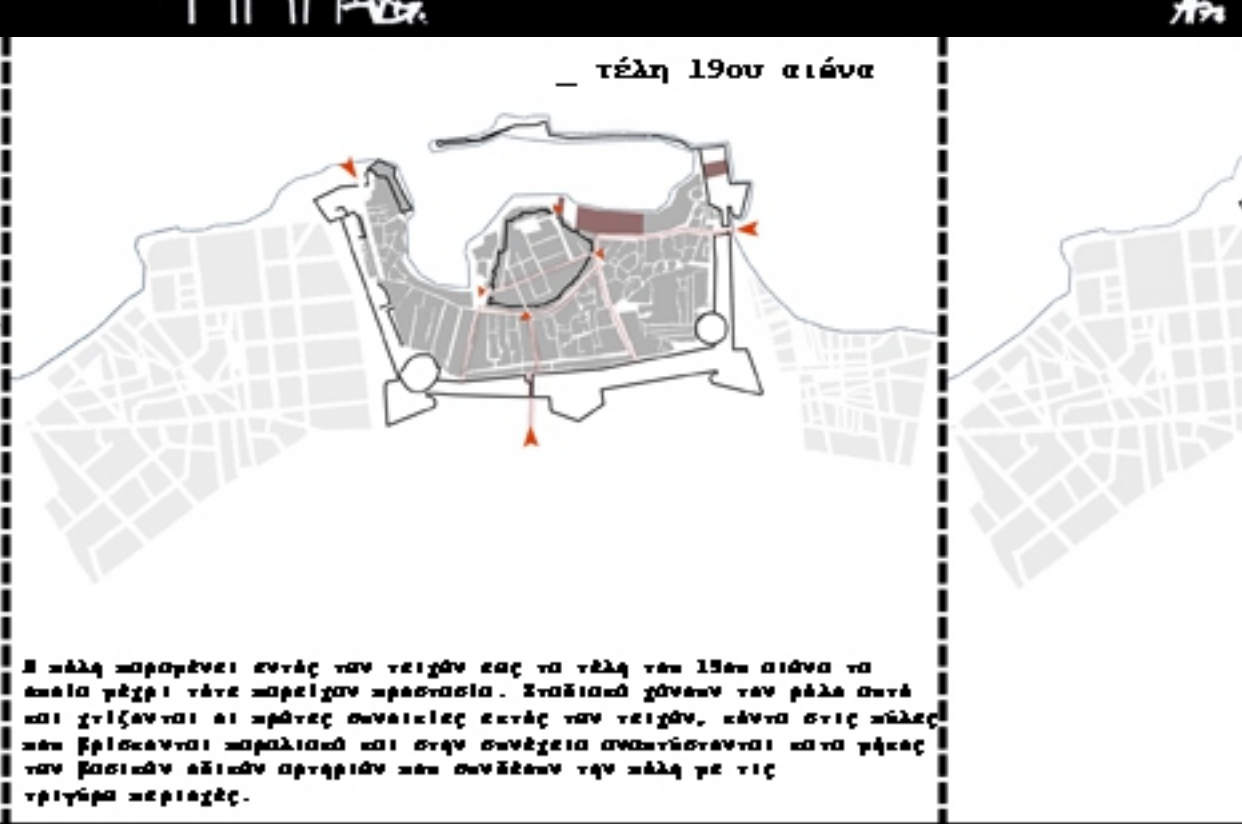
ΠΟΛΕΩΔΟΜΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΠΑΛΙΑΣ ΠΟΛΗΣ

Οι οχυρώσεις με την γεωμετρική τους χάρη και τον επιβλητικό τους όγκο δημιουργούν σημαντικό οπτικό ορόσηρο
Το Καστέλλι: η παλιά ακρόπολη στο κέντρο της παλιάς πόλης, πάνω σε λόφο με το δικό της τείχος
Η παραλιακή ζώνη του λιμανιού: το ενετικό λιμάνι με τις δύο λεκάνες του αποτελεί επέκταση της ενότητας των μονασιακών οχυρώσεων της πόλης
Σημεία αναφοράς: ένα πλήθος κτιρίων-σημείων από άποψη οπτικής και συμβολικής αναφοράς που φαίνεται στην αρχιτεκτονική τους ποιότητα και τις διαστάσεις τους -όγκος, όψη

Παραλιακή ζώνη κίνησης: το κέντρο της παλιάς πόλης όπου καταλήγουν κυρίως δρόμοι και σημαντικοί πεδίοι
Οδός διακρίσεων: οι αεροπορικοί και αυτοκινητοί που αναλύονται προς το ενετικό λιμάνι και λίγες πλατείες αναπόσπαστοι σχηματισμοί
Διακρίσεις: διακρίνει την παραλιακή του μορφή με μικρό πλάτος και χαρακτηριστική από ακανόνιστη μορφή με συνεχείς αλλαγές

Αρχαιότητα Ενετοκρατία Τέλη 19ου αιώνα Μέσα 20ού αιώνα Σήμερα

Εκείνη θέση της σημερινής πόλης, υπήρχε η αρχαία Χανών. Ο χωματόδωρος του Καστελλίου, σε διακρίσεις θέσης σε σχέση με το φυσικό λιμάνι και τον κανάλιο κέντρο, επιδείχθηκε ως το πιο πρόσφορο σημείο για την εγκαθίδρυση του πρώτου οργανωμένου μινωικού οικισμού παρά την περιοχή των Χανίων. Σε όλα τα χρόνια που ακολουθήσαν, ο ίδιος λόγος παρέμεινε πάντα το κέντρο και η ορεινότητα της ζώνης των οικισμών.

Η πόλη περνάει σε φάση παρακμής αλλά επιμένει να υπάρχει και διατηρεί το όνομα της. Έχει ως κέντρο την περιοχή του Καστελλίου αφού εκεί εντοπίζεται πολιτιστική και βυζαντινή βασιλική που αναπτύσσεται με τον ενετικό καθολικό ναό στην κρήνη πλατεία Αγίας Αικατερίνης και παραμένει στα ίδια παραρτήματα.

Η κατάληψη από τους Σαρακηνούς θροonis επιφέρει σημαντικές αλλαγές και καταστροφές στην περιοχή της πόλης των Χανίων. Από την περίοδο αυτήν προέρχεται και το όνομα Χανιά.

Η βυζαντινή διοίκηση φροντίζει ιδιαίτερα για την επέκταση της εξουσίας της στην Κρήτη με ενίσχυση του κληρονομίου, διοικητική αναδιοργάνωση και κατασκευή οχυρώσεων.

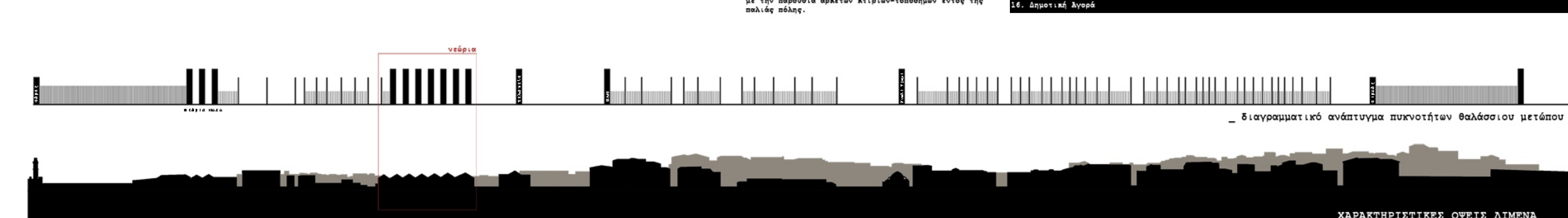
Κατά την περίοδο της Ενετοκρατίας οργανώνεται η αναδιοργάνωση της πόλης, αρχικά στα όρια του Καστελλίου και σταδιακά εκτός των βυζαντινών τειχών. Αναπτύσσεται, λόγω των επαφών με τη Βενετία, ένας σημαντικός τοπικός πολιτισμός υπό την επιρροή της. Γίνεται πολιτιστική η ανάπτυξη ενίσχυσης της οχύρωσης, ενώ βελιώνονται και οι εγκαταστάσεις των λιμανιών, κατασκευάζονται 17 νεώρια και βελτιώνεται επίσης το δίκτυο.

Κατά την Τουρκοκρατία και βελτιώνεται νέοι όροι διαβίωσης σε χαριστικές συνθήκες, οι καθολικοί ναοί μετατρέπονται σε τζαμιά, ενώ κατασκευάζονται και νέα, όπως επίσης θρησκευτικά λουτρά-χαρμπα και κρήνες. Η πόλη περιορίζεται εντός των ενετικών οχυρώσεων και αναπτύσσεται καθ' ύλην. Λόγω των επαφών με τη Βενετία οι περισσότεροι θρόνοι μετατρέπονται σε στενά σοκάκια ή αδιέξοδα. Χαρακτηριστικό αυτής της περιόδου η πολυδομική οχύρωση. Η μορφή της πόλης αλλάζει σημαντικά.

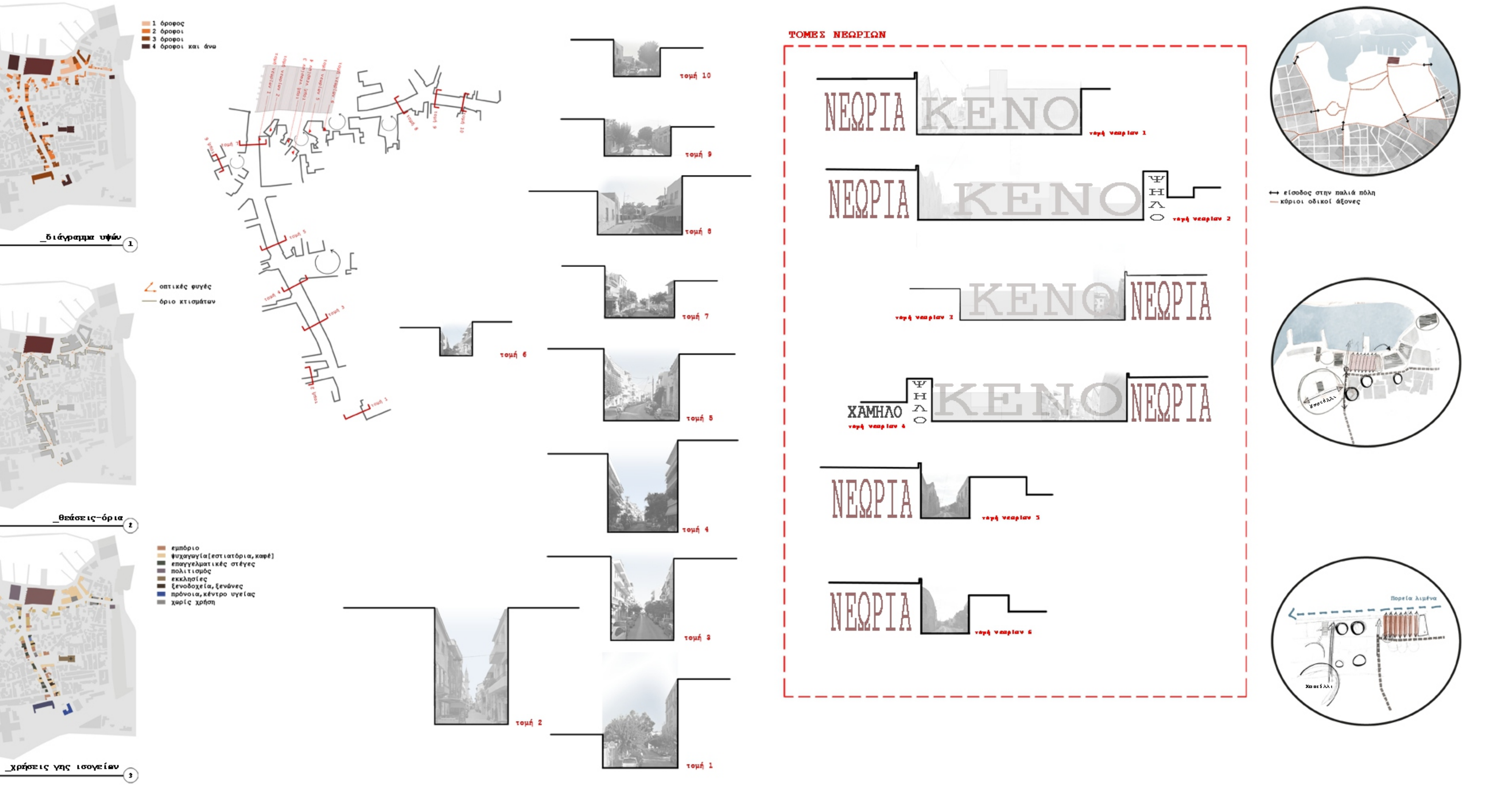
Κατά την ίδρυση της Κρητικής Πολιτείας τα Χανιά γίνονται η μεγαλύτερη πόλη της Κρήτης. Η πόλη αρχίζει να αναπτύσσεται από τα τέλη και σε όλη αυτή την περίοδο της μεταπολεμικής ανάπτυξης. Επιχειρείται η κατάρρευση των οχυρώσεων με διακρίσεις μεγάλων οχυρώσεων για τη συνένωση των εδαφών, κατασκευάζονται τμήματα της οχύρωσης και κατασκευάζονται άλλων τμημάτων για επέκταση έργων.

Στα σημερινά Χανιά, επιβιώνουν μοναδικά ορισμένα τμήματα των δύο τειχών. Στο Ενετικό τείχος έχει κατασκευαστεί ορεινό τελεστής η βυζαντινή πλατεία με τον και έχει κληρονομήσει η πόλη. Το 1965, χαρακτηρίζεται ως ιστορικό και διατηρητέο μνημείο το τμήμα των Χανίων που περιλαμβάνει από τη οχύρωση και αρχίζει έντονη προσπάθεια διατήρησης και ανάδειξης της.

Διάταξη οικοδομικών τετραγώνων Διάταξη οικοδομικών όγκων Διάγραμμα κυκλοφορίας

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΕΣ ΟΥΞΙΣ ΛΙΜΕΝΑ

ΜΕΤΑΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΧΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΕΥΝΕΧΕΙΕΣ. ΤΑ ΝΕΟΡΙΑ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ ΩΣ ΑΣΤΙΚΟΣ ΠΥΚΝΩΤΗΣ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Η ανασφάλεια της πόλης των Χανίων στα πρώτα χρόνια της ενετικής αποικιοκρατίας, υποχρέωσε τις τοπικές αρχές να πραγματοποιήσουν μια σειρά από λιμενικά έργα με σκοπό να προστατεύσουν την πόλη και να φιλοξενήσουν ορισμένο αριθμό πλοίων, κυρίως κατά τους χειμερινούς μήνες.

Τα χανιώτικα νεώρια ξεκίνησαν να ιδρύονται γύρω στο 1497 και με σταδιακές προσθήκες απάρτισαν δύο σύνολα:

- 1) στη βόρεια ακτή του λιμένα, με 17 συνεχόμενα νεώρια, από τα οποία το τελευταίο ήταν το Μεγάλο Arsenalί.
- 2) στην ανατολική ακτή του, με 5 νεώρια -νεώρια Μόρο.

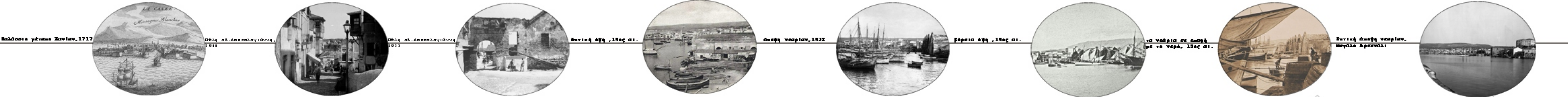
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Τα νεώρια ήταν οι ειδικοί χώροι για την επισκευή των παραβίων ή για ναυπήγηση παινούριων.

Την εποχή της βενετικής αυτοκρατορίας, ήταν συγχρόνως ναυτικές βάσεις, αποθήκες και χώροι επισκευής, εξοπλισμού και κατασκευής πλοίων.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας υποβαθμίστηκε η αρχική τους χρήση και μετατράπηκαν σε στρατιωτικές αποθήκες και κατά τη διάρκεια του πολέμου σε αποθήκες πολεμοφοδίων.

ΥΔΙΚΑ

- Λιθοσφί
- ασφάλτος
- τέλμα

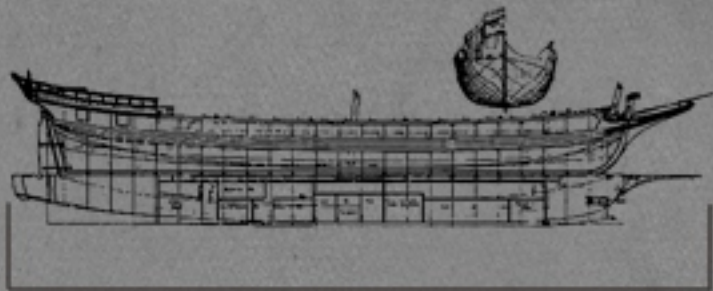
Συνολική διαμόρφωση

Τα νεάρια είναι επιμήκη, ορθογώνια κατασκευές με τον κατά μήκος άξονα στραμμένο προς τη θάλασσα.

Οι βασικές διαστάσεις τους καθορίστηκαν λαμβάνοντας υπόψη τις διαστάσεις για τη στέγασή τους γαλέριας. Διαστάσεις γαλέριας: 42,0μ. μήκος 5,0μ. πλάτος

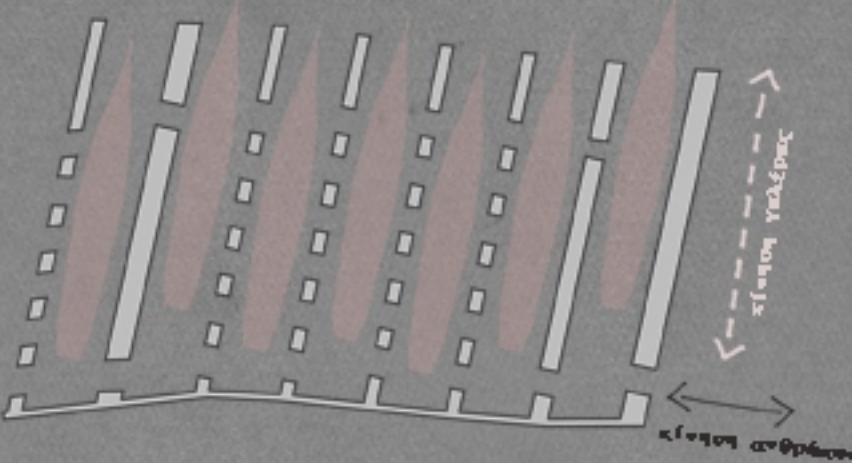
Διαστάσεις θόλων: 46,50μ. μήκος 9,10μ. πλάτος 8,50μ. ύψος

Η συνολική επιφάνεια των νεαρίων είναι περίπου 3.000τ.μ. Οι διαμήκεις τοίχοι έχουν πάχος που κυμαίνεται ανάμεσα στα 1,8μ. και 3,30μ.

Γεωμετρικά χαρακτηριστικά

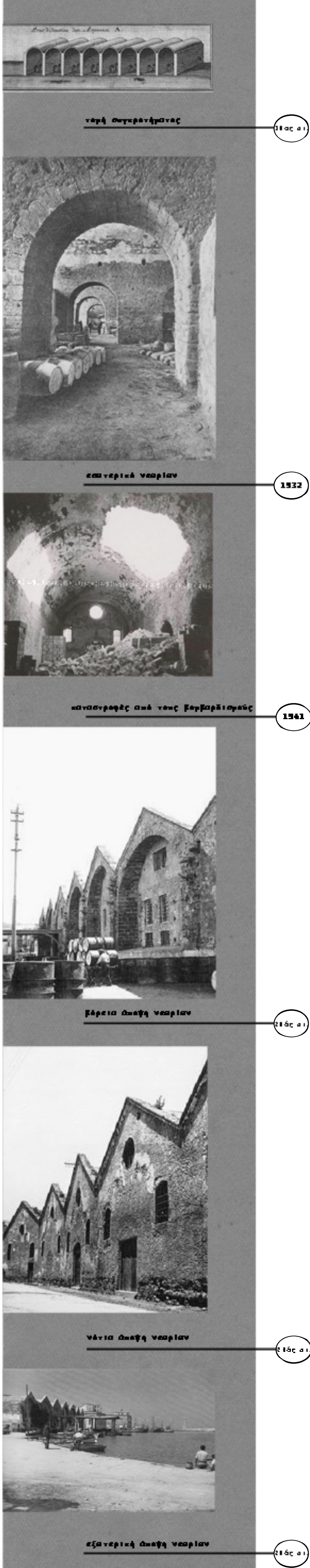
Στην αρχική τους μορφή, ήταν ανοικτά προς την πλευρά της θάλασσας, όπου το νερό εισχωρούσε στο εσωτερικό τους ως ένα σημείο ώστε να είναι δυνατή η ανάσχυση των σκαφών, ενώ η νότια πλευρά τους που ακολουθούσε το γεωμετρικό σχέδιο της πόλης, ήταν κλειστή.

Η είσοδος στα νεάρια γινόταν από τη νότια πλευρά όπου υπήρχαν και τα μοναδικά φαιστικά ανοίγματα, ένας στρογγυλός φεγγίτης (oculus) και δύο μεγάλα παράθυρα. Μεταξύ τους επικοινωνούσαν με ένα ή περισσότερα τοξωτά ανοίγματα στο πάχος της τοιχοποιίας, ενώ η είσοδος γινόταν από δύο πόλτες, με την κύρια είσοδο να βρίσκεται στο σημερινό τέρμα της οδού Δασκαλογιάννη, όπου σάζεται και το δυτικό ριό τμήμα μεγαλομπελούς πόλης και η άλλη δυτική πλευρά του ΚΣΗ.

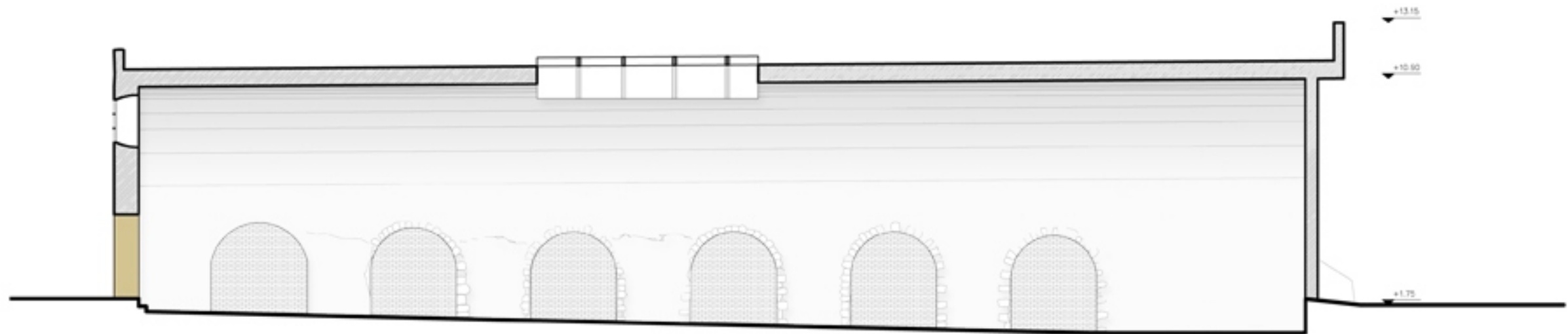
Ο κάθε θόλος καταλήγει σε τριγωνικό αέτωμα, τονισμένο με πέτρινο γείσο και οι επιφάνειές τους ήταν καλυμμένες με κονίαμα από κόκκινο κουρασάνι.

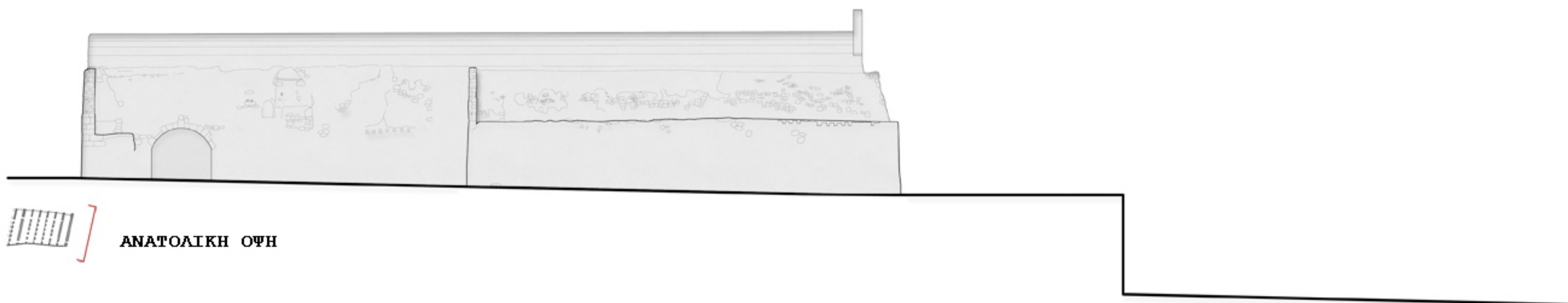

ΥΛΙΚΑ

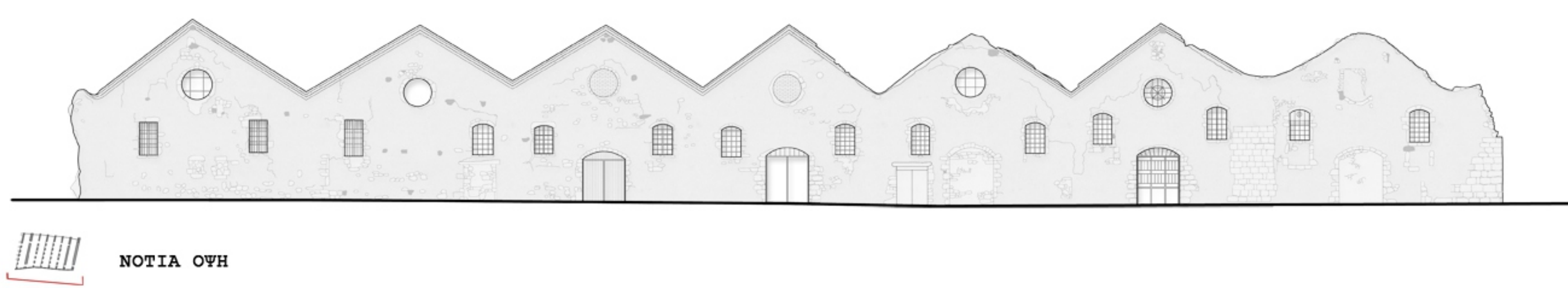
- Λιθόδομη
- Απολιθωμένη
- Σύμα

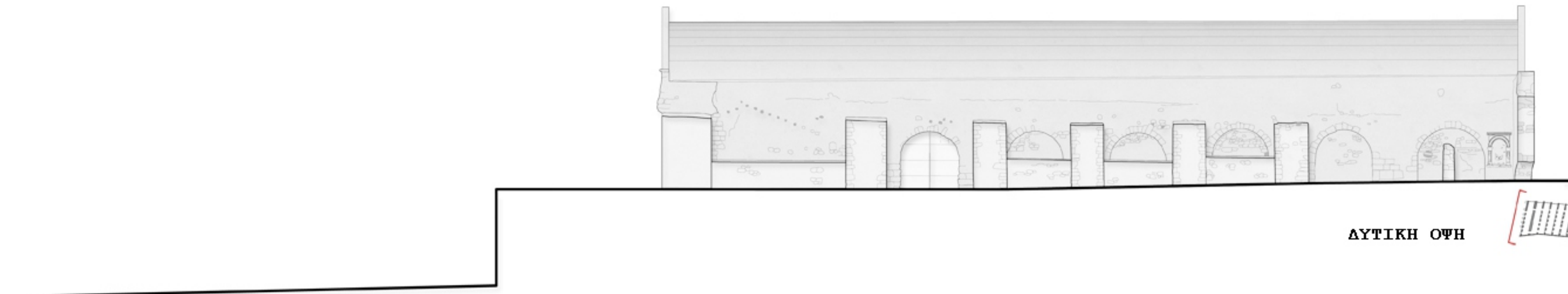
ΤΟΜΗ Β-Β'

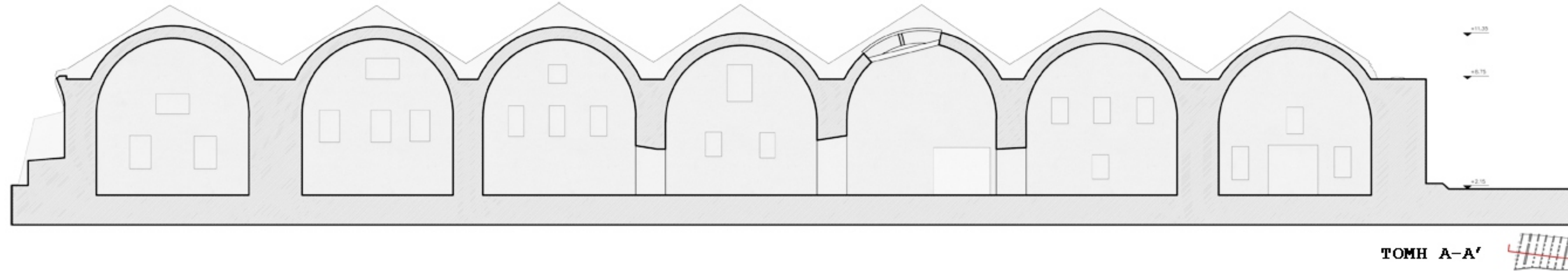
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ

ΑΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΤΟΜΗ Α-Α'

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ

Τεκμηρίωση αρχικής μορφής μνημείου

Το συγκρότημα των νεκρών διατηρείται σήμερα με τις επιρροές των διαφόρων περιόδων, οι οποίες είναι χαρακτηριστικές των αλλαγών που κατά καιρούς εξυμνήθηκαν.

Τονρική περίοδος [1645-1898]:

- διαμόρφωση των θυρών της νότιας πλευράς του συγκροτήματος

Κρητική Πολιτεία [1898-1913]:

- κλείσιμο της βόρειας όψης παράλληλα με την κατασκευή του κρηματοδότη που απέκτησε το συγκρότημα από τη θάλασσα,
- κατασκευή αντιστήριξης στο δυτικό τείχος για την αντιστήριξη των θόλων μετά την κατάρρευση ή καταστροφή του παρακείμενου νεκρίου
- κλείσιμο ορισμένων από τα τοιχικά ανοίγματα επικοινωνίας μεταξύ των θόλων με λιθοδομή και απολιθωμένη

20ος αιώνας [1913-σήμερα]:

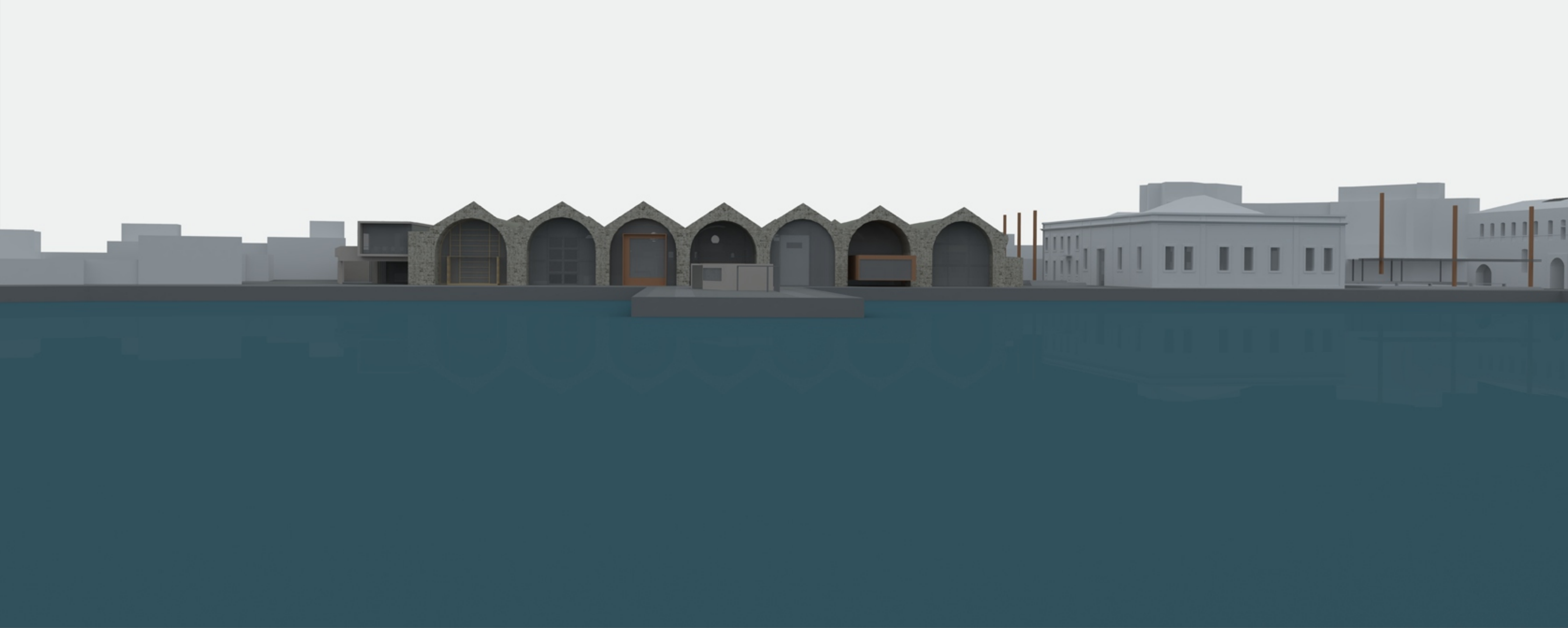
- κλείσιμο ή/και παραμόρφωση περικλινών ανοιγμάτων και διάνοιξη νέων
- κατασκευή επιμήκους κτίσματος σε επαφή με την ανατολική πλευρά του συγκροτήματος που λειτουργεί σαν ταβέρνα

Παθολογία μνημείου

Τα νεκρία έχουν υποστεί παραμορφώσεις της δομικής τους κατασκευής και παθολογίες που οφείλονται στους βορβοεισμούς του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, τις διάφορες μεταγενέστερες επιρροές, τις απελευθερωτικές χρήσεις που φιλοξένησαν, της γενικότερης διάβρωσης από την επαφή με το θαλάσσιο περιβάλλον και τη χρόνια έλλειψη συντήρησης και επισκευής.

Οι κυριότερες παραμορφώσεις, βλάβες και φθορές είναι οι εξής:

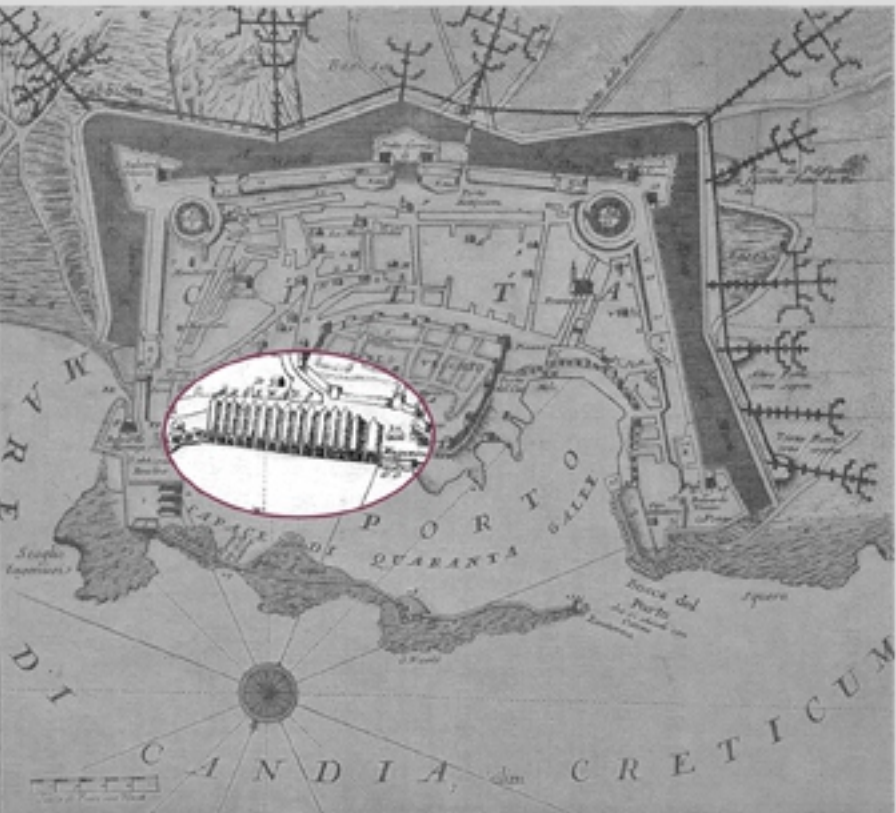
- κατάρρευση 2 τμημάτων θόλων στο 4ο και στο 5ο Νεκρικό που έγινε κατά τους βορβοεισμούς του Β' Παγκοσμίου Πολέμου,
- διαμόρφωση και παραμόρφωση των θόλων,
- ρωγμές στα αετώματα και κατάρρευση του νότιου αετώματος του 7ου νεκρίου,
- φθορές στα λαξευτά λίθινα στοιχεία (γείσα, θυρώματα κτλ.)

υφιστάμενη κατάσταση_
στο χώρο των νεωρίων που κατεδαφίστηκαν, κατασκευάστηκε το πέτρινο κτίριο του νέου τελωνείου των Χανίων, που περιβάλλεται από δύο πλατείες.

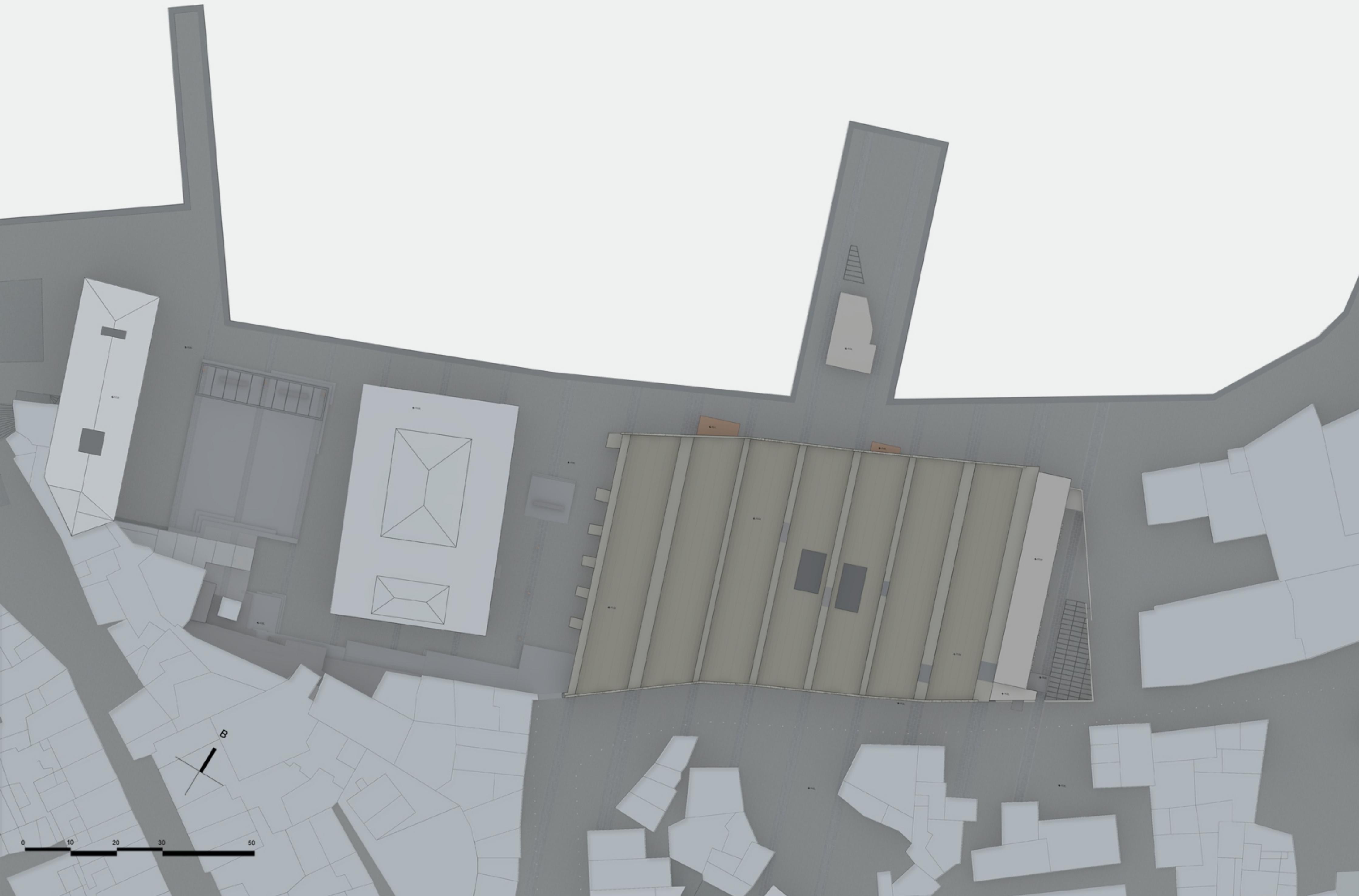
εντοπισμός προϋπάρχοντων νεωρίων_
17 συνεχόμενοι θόλοι σε άμεση επαφή με το νερό

ανάδειξη των ιχνών των νεωρίων_
φανέρωση της σχέσης των νεωρίων με Το Μεγάλο Αρσενάλι με υπαυινιγμό των κατεδαφισμένων νεωρίων στις πλατείες

επέκταση των ιχνών των νεωρίων_
αποκαθιστώντας την σχέση άυτιπών Νεωρίων με τη θάλασσα και το λιμένα

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΩΘΕΣΕΙΣ _ ο ρόλος των νεωρίων στη σύγχρονη πόλη

Από μόνο του το κτήριο μετέχει σε έναν ευρύτερο δημόσιο διάλογο. Πρέπει να γίνει η άσκηση.

Ο χώρος κοσμητικό των νεωρίων δεν είναι ένα αυτόνομο κομμάτι που λειτουργεί ανεξάρτητα της πόλης. Αποτελεί συνέχεια αυτής, επεκτείνοντας μια μικρογραφία της.

Ο χώρος κοσμητικό αποτελεί ένα μεγάλο δημόσιο χώρο, ως συνέχεια αυτού της πόλης.

Η δομή του χώρου μοιάζει με τη δομή της παλιάς πόλης, με τους αλληλοσυνδεδεμένους χώρους της, τις πλατείες, το λαβρινθώδες δίκτυο πεζοδρόμων και τα αδιέξοδά της, όπου ο επισκέπτης μπορεί να κινείται ελεύθερα.

ΒΟΡΕΙΑ ΟΥΗ

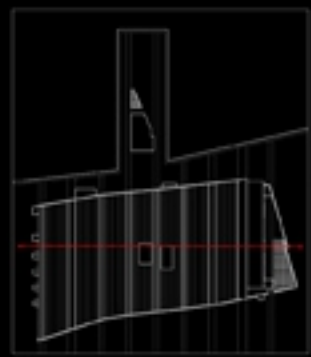
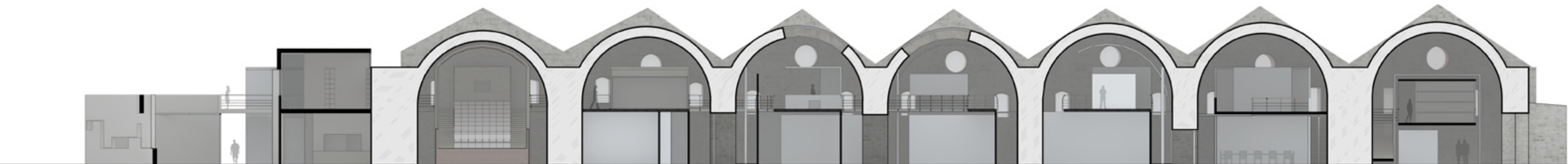

ΜΕΤΑΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΧΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΣΥΝΕΧΕΙΕΣ. ΤΑ ΝΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ ΩΣ ΑΣΤΙΚΟΣ ΠΥΚΝΩΤΗΣ.

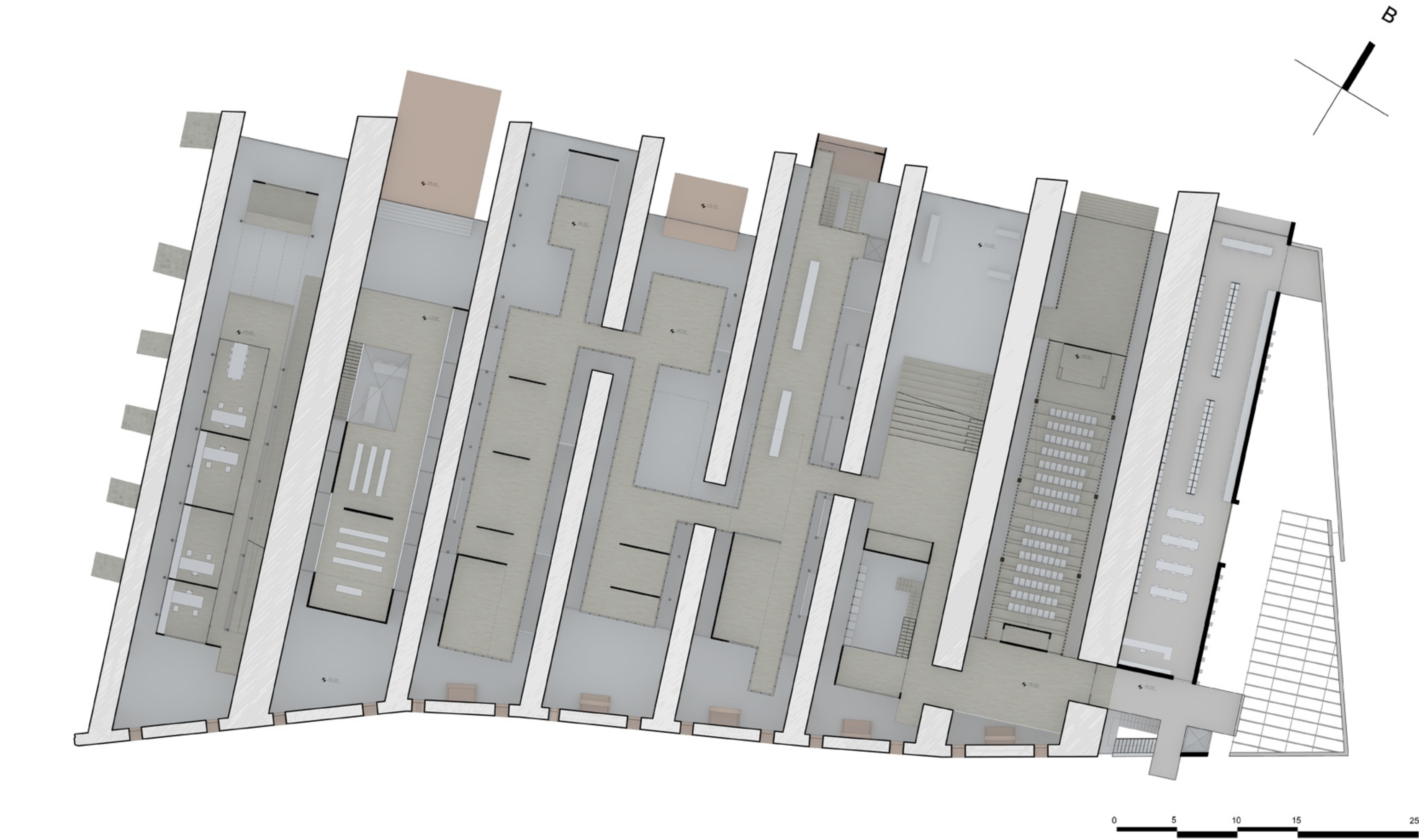
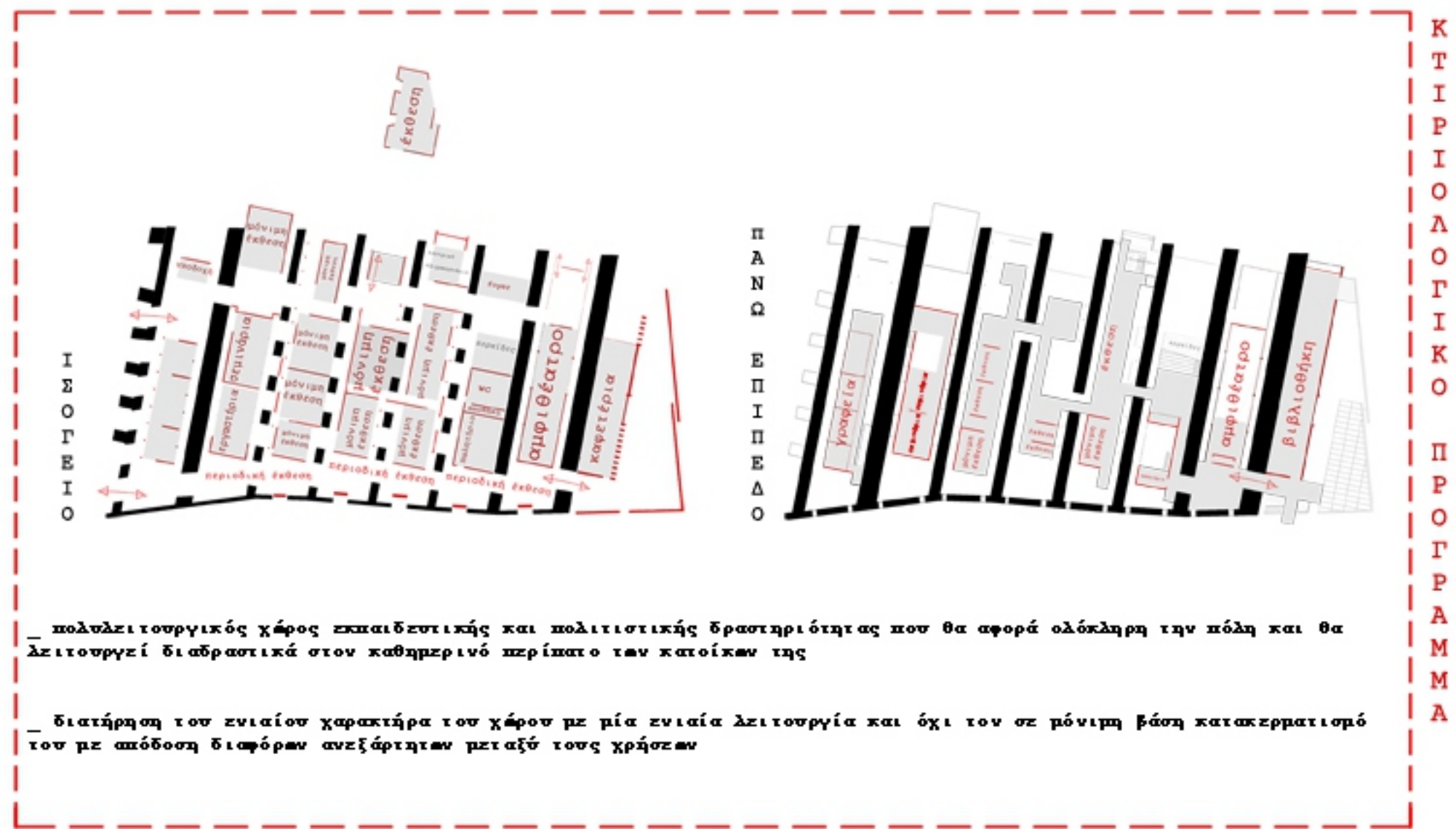
ΚΑΡΑΛΛΗΜΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ_ΑΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

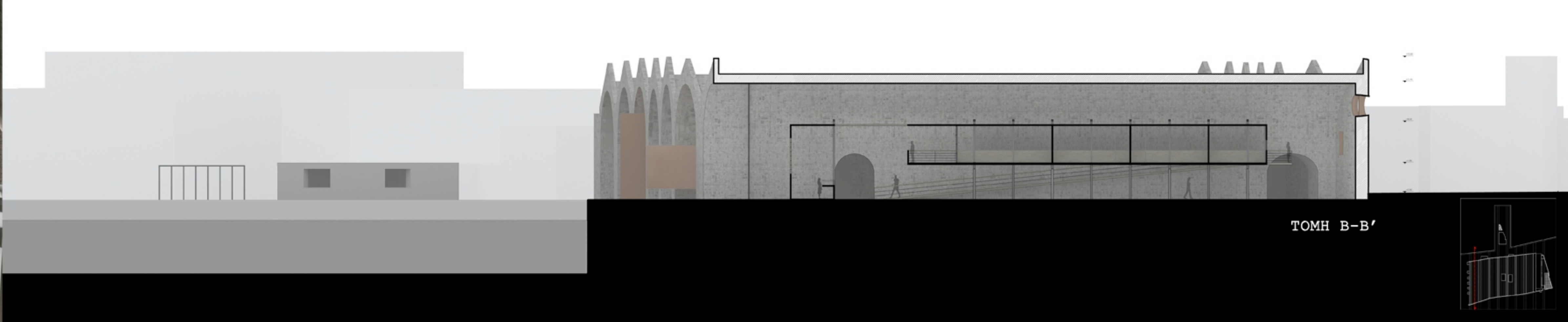
ΚΑΤΩΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

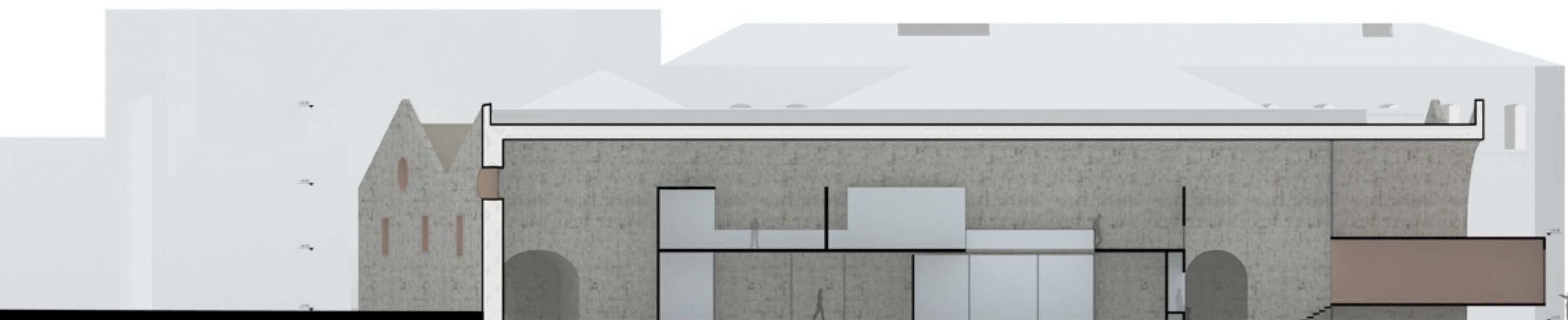

ΤΟΜΗ Α-Α΄

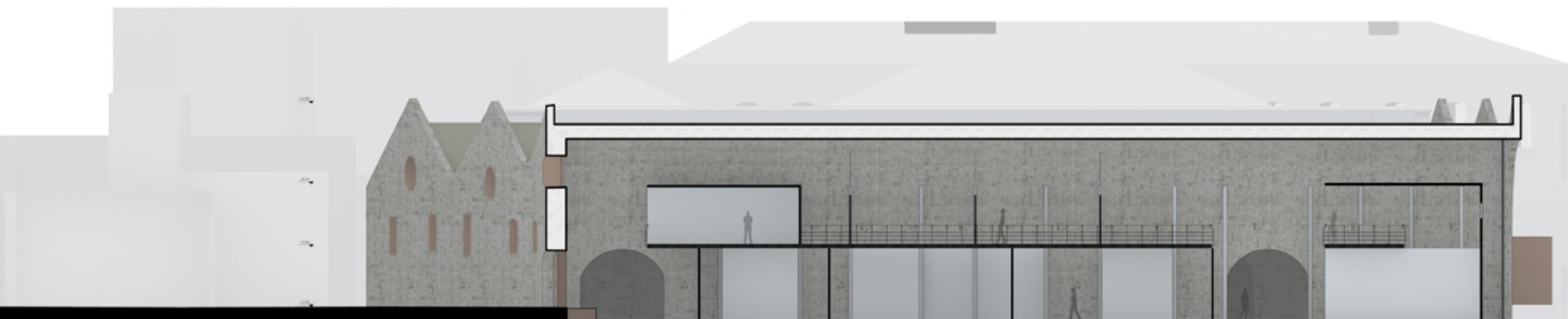

ΤΟΜΗ Β-Β'

ΤΟΜΗ Γ-Γ'

ΤΟΜΗ Δ-Δ'

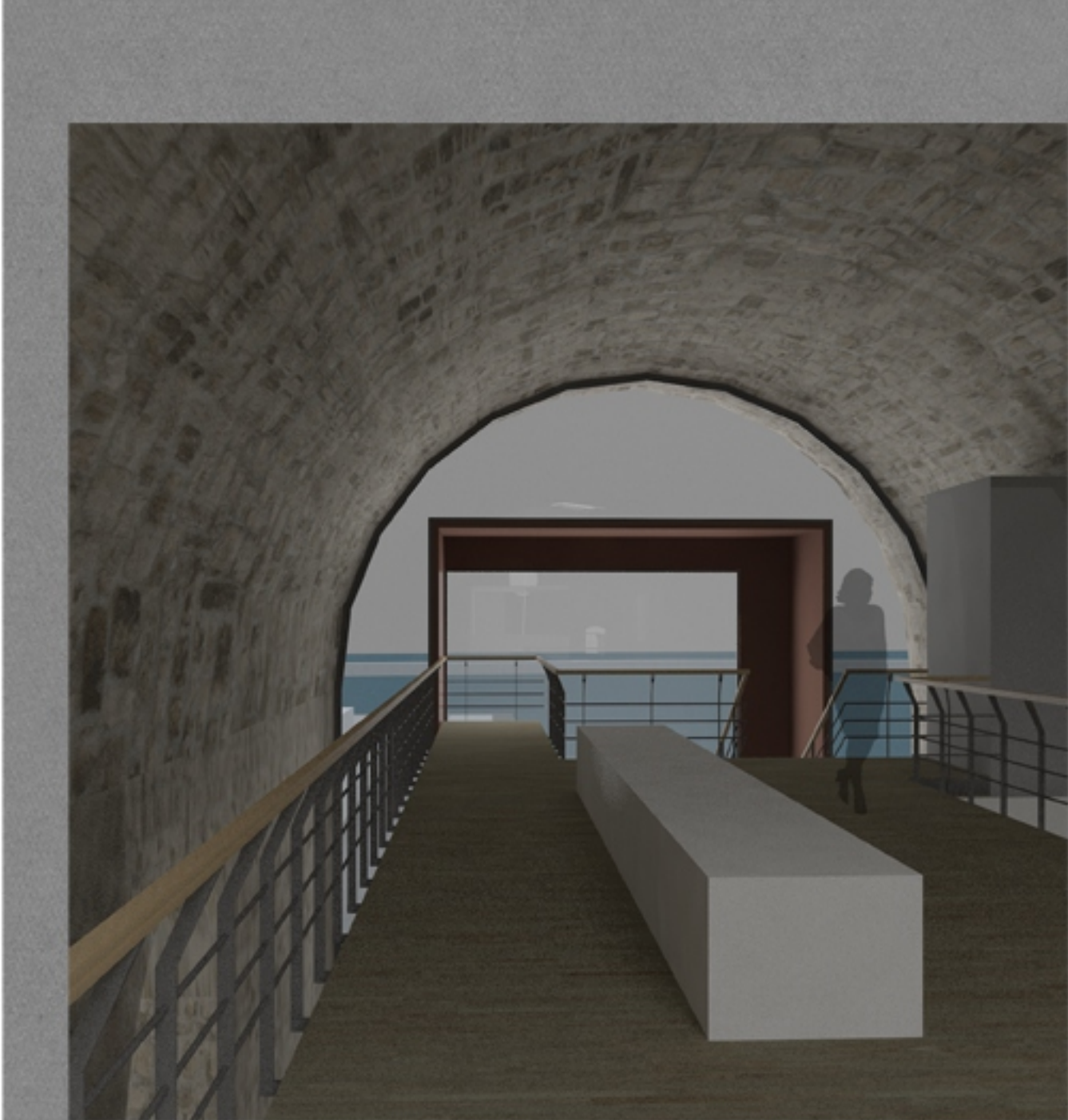
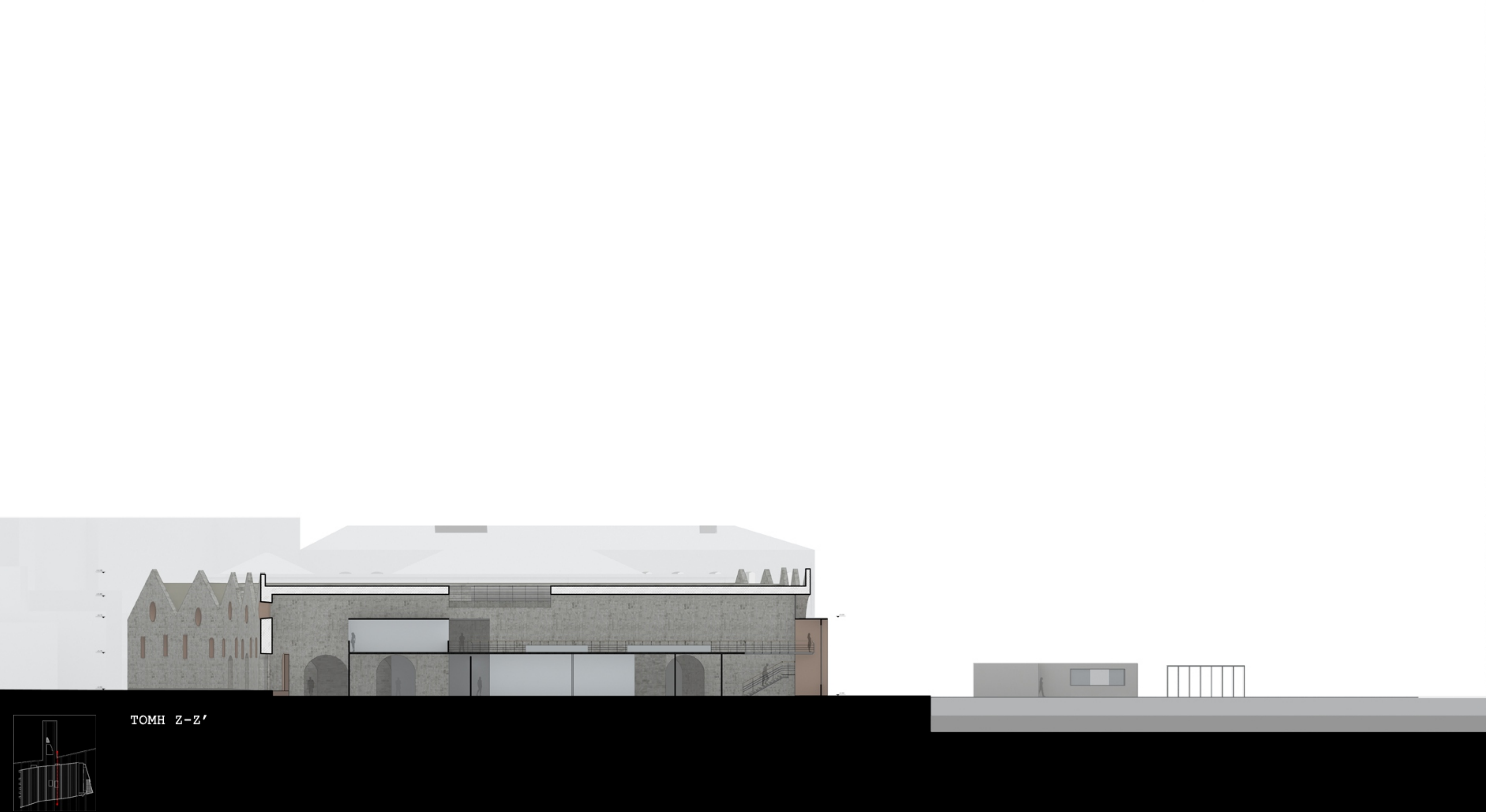
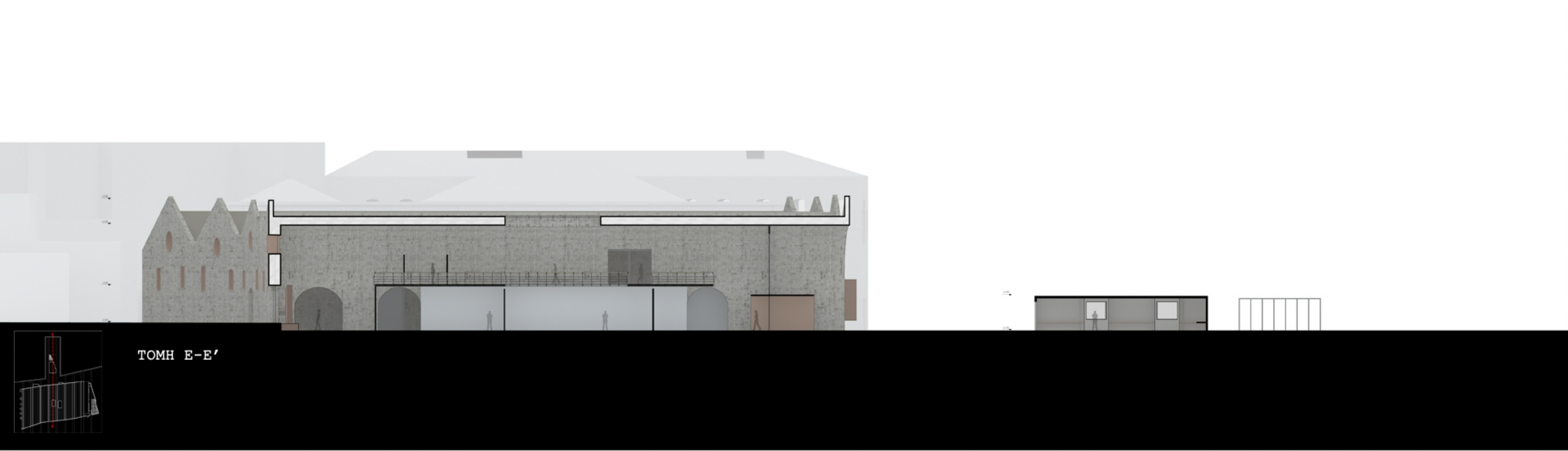

ΜΕΤΑΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΧΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΣΥΝΕΧΕΙΕΣ. ΤΑ ΝΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ ΩΣ ΑΣΤΙΚΟΣ ΠΥΚΝΩΤΗΣ.

ΚΑΡΑΔΗΜΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ_ΛΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΟΜΕΣ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

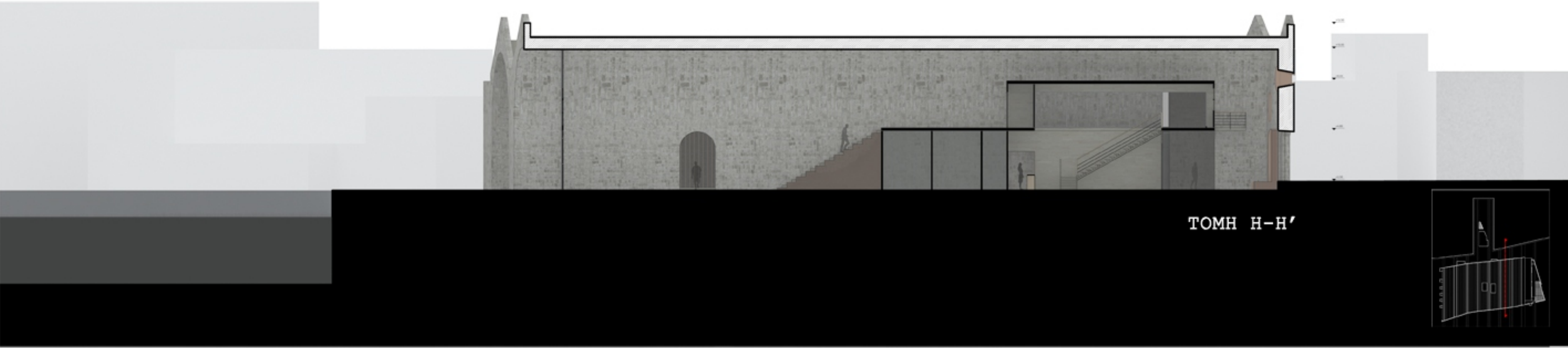

ΜΕΤΑΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΧΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΣΥΝΕΧΕΙΕΣ. ΤΑ ΝΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ ΩΣ ΑΣΤΙΚΟΣ ΠΥΚΝΩΤΗΣ.

ΚΑΡΑΔΗΜΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ_ΛΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΟΜΕΣ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

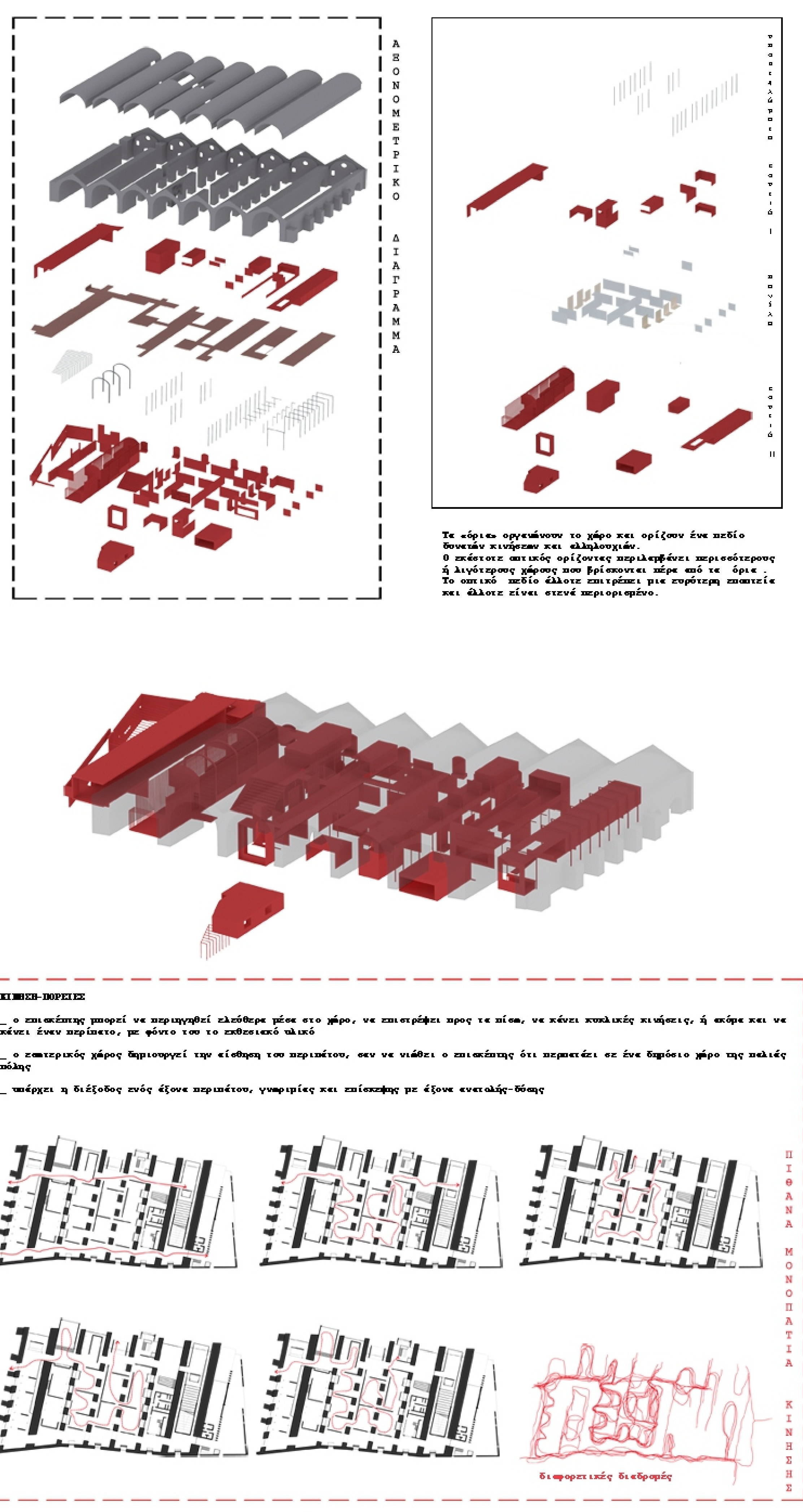
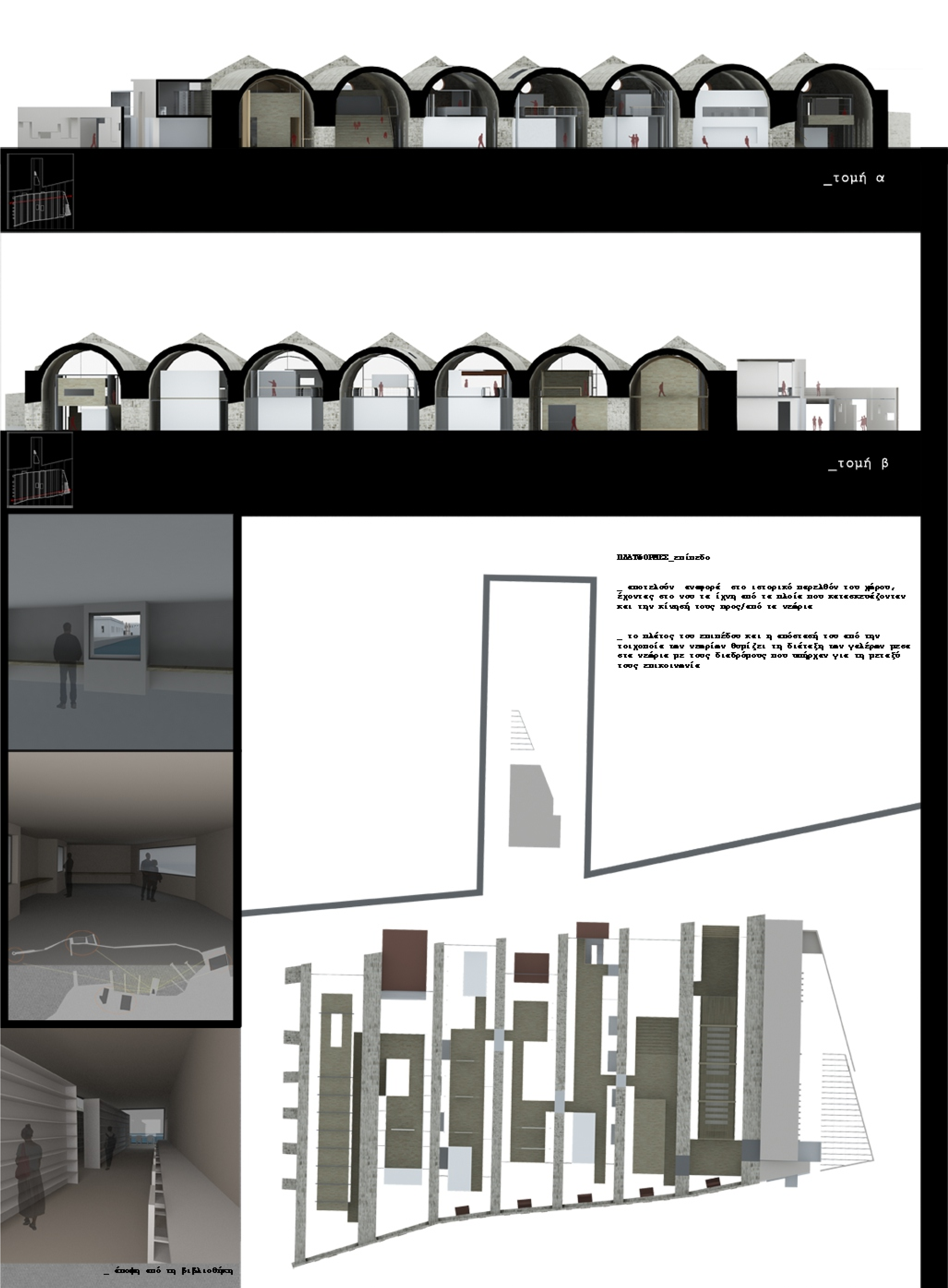

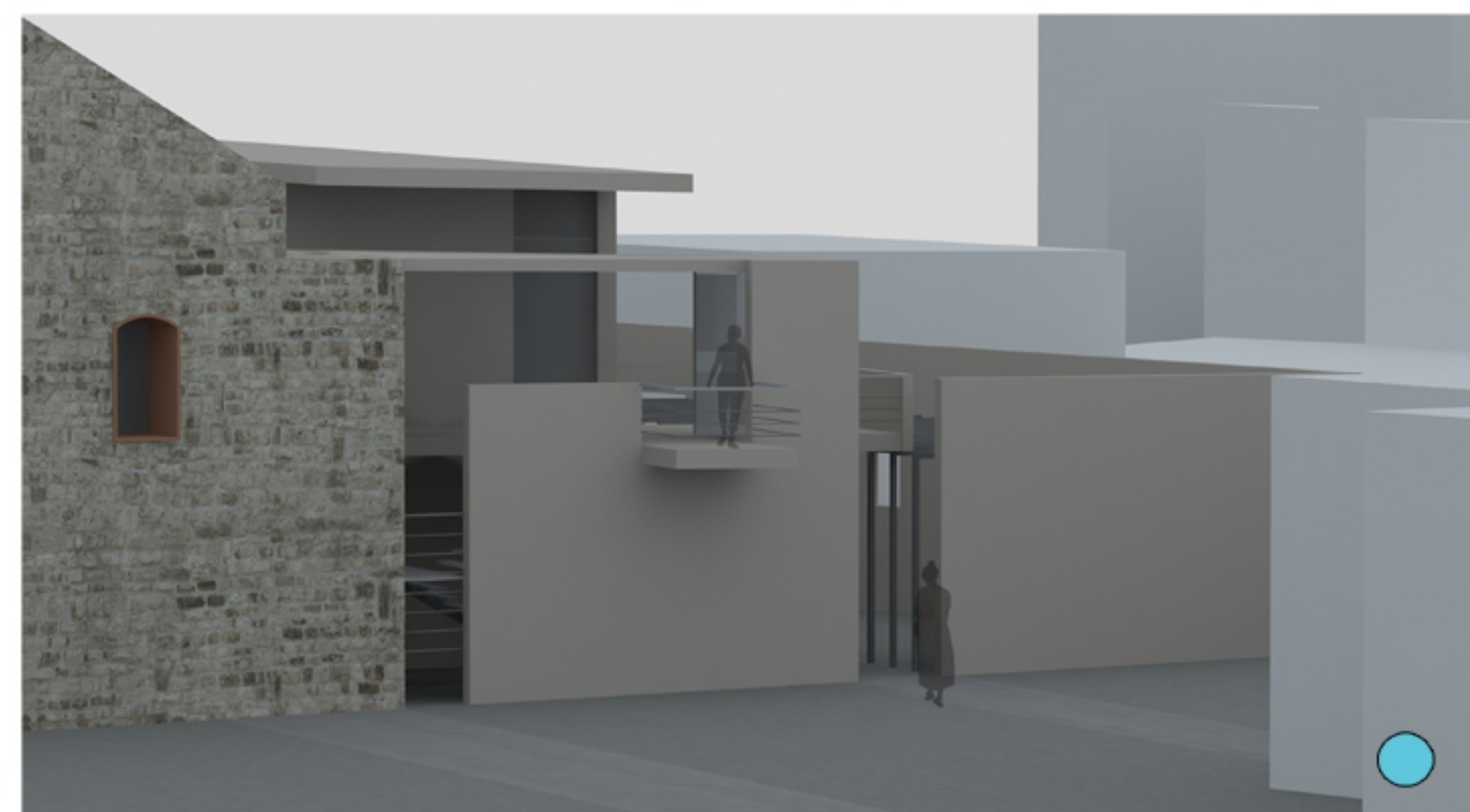
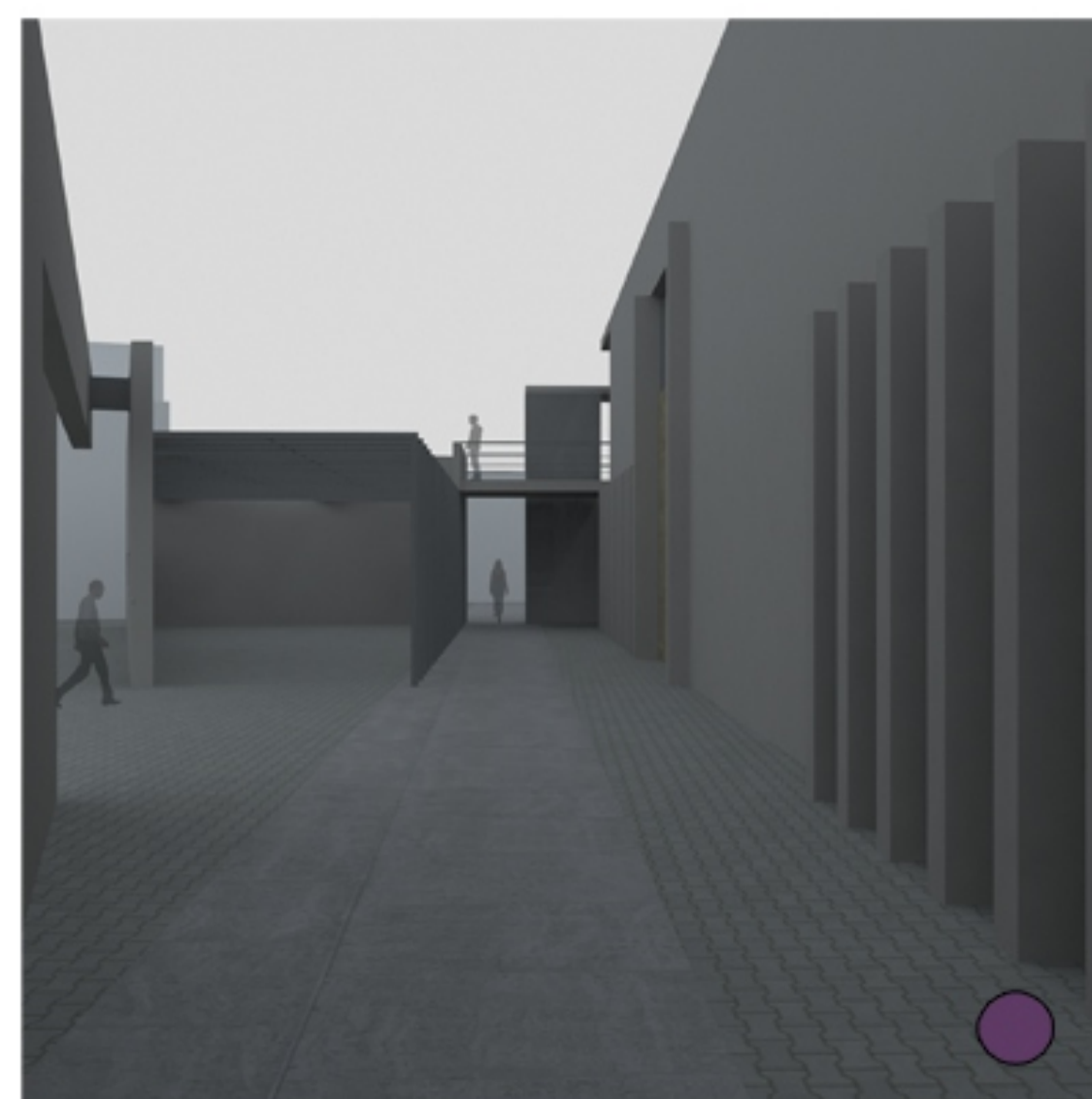
ΜΕΤΑΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΧΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΣΥΝΕΧΕΙΕΣ. ΤΑ ΝΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ ΩΣ ΑΣΤΙΚΟΣ ΠΥΚΝΩΤΗΣ.

ΚΑΡΑΛΗΜΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ_ΛΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΟΜΕΣ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

ΜΕΤΑΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΧΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΣΥΝΕΧΕΙΕΣ. ΤΑ ΝΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ ΩΣ ΑΣΤΙΚΟΣ ΠΥΚΝΩΤΗΣ.

ΚΑΡΑΛΗΜΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ_ΛΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ